

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 18 februari 1919 kl. 11 f. m.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 1 i anledning av herr Anderssons i Grimbo motion nr 261 om skrivelse till Kungl. Maj:t angående tillsättande av en befattningshavare med uppgift att övervaka kristidsinstitutionerna samt beivra av dem begångna övergrepp och oegentligheter.

Närvarande: Herrar Eriksson i Stockholm, Elisson, Björklund, Nylander*, Jensen, Pehrsson i Bramstorp, Olsson i Golvvasta, Fast och Corneliusson.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Uti en inom andra kammaren väckt, till utskottet för förberedande behandling hänvisad motion, nr 261, har motionären yrkat, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte fortast möjligt tillsätta en befattningshavare, vilken — i likhet med riksdagens J. O. och M. O. på sina respektiva områden — hade att övervaka och beivra av kristidsinstitutionerna begångna övergrepp och oegentligheter.

I fråga om motiveringen för denna hemställan hänvisar utskottet till motionen.

Det ligger enligt utskottets förmenande i öppen dag, att den statliga reglering å produktionens och varuförmedlingens område, som måste bli

Utskottet.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 13 saml. 3 avd. 1 häft. (Nr 1.) 1

en följd av världskrigets metoder samt vårt lands läge och ekonomiska villkor, icke skulle kunna genomföras utan slitningar emellan de grupper av intressenter, som genom regleringen kommo att i det ena eller andra avseendet lida inskränkning uti sin förut innehavda handlingsfrihet.

Allra minst var det ägnat att förvåna, att den svenska bondeklassen med sin nedärvda och på levnadsförhållanden grundade självständighet skulle genom de mångfaldiga inskränkningarna i handlingsfriheten känna ett tryck, som lätt nog kunde komma att framstå såsom olidligt och manande till motstånd vid tillämpningen av de ifrågakvarande kristidsbestämmelserna.

Engalunda lär det heller kunna förnekas, att den rättsliga utformningen av statsregleringen och den praktiska tillämpningen av kristidsförfattningarna i icke ringa utsträckning varit av sådan beskaffenhet, att de i varje fall icke varit ägnade att motverka de tendenser av ovanberörda art, som förefunnits icke endast hos den jordbrukande befolkningen utan hos alla dem, som kommit i direkt beröring med ifrågakvarande lagstiftning och dess tillämpning.

För motionären har uppenbarligen sistberörda omständighet trätt i förgrunden vid framställandet av det yrkande, som innefattas uti förevarande motion.

På utskottet har det ankommit att se till, huruvida för närvarande föreliggande förutsättningar för ett beaktande av det i motionen givna uppslaget.

Att så icke är fallet, finner utskottet vara uppenbart och icke tarva någon närmare motivering.

Utskottet är härvidlag i den lyckliga situationen att kunna peka på det faktum, att kristidsorganisationerna numera redan äro inne å avvecklingens stadium. Vi stå inför vissheten därom, att den närmaste tiden kommer att bringa oss befrielsen från det tryck, varunder vi alla dock måst i samhällets intresse böja oss.

Glädjen över denna visshet borde enligt utskottets förmenande i och för sig berättiga utskottets förväntan, att de missgrepp, som må hava blivit begångna uti de av motionären påtalade avseendena, nu icke måtte göras till utgångspunkt för meningsutbyten, varav dock numera annat resultat icke lär vara att förvänta än en ytterligare skärpning av motsatser medborgare emellan, till vars utjämning det i stället borde vara var mans plikt att medverka.

Att riksdagen genom ett uttalande i den av motionären önskade riktning skulle bidraga till ett dylikt resultat, torde i allt fall få anses utslutet; och får utskottet därför hemställa,

att herr Anderssons i Grimbo motion, nr 261, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 18 februari 1919.

På utskottets vägnar:

ERNST ERIKSSON.
